

8

pułk, oddziały strzelców oddziału ZWIERNIE - 12 pułk
KOSZARZYNA /3 km na północ od Giełcowa/.

WOLSKIE - 12 pułk - rozkwaterowany 1/1-go p.p.
Kosów, 12 pułk 1-ego pułku, 12 pułk 1-ego pułku 3-iego pułku
panja.

OKRAJEC 1 rejon - 12 pułk 1-ego p.p.

STANISZCZYKI 1 rejon - 12 pułk 1-ego p.p.

MARCINIEC 1 rejon - 12 pułk 1-ego p.p.

WIELKI DUB - 12 pułk 1-ego p.p.

PODKAŁOC 1 rejon rozkwaterowany 12-gi batalion 1-ego p.p.
wła. Do pułku przydzielono jest baterja 1-ego pułku 1-ego pułku

WYKONKIERZ - Batalion 1-ego Dywizji, w rejonie rozkwaterowany
jest 4-ty pułk, jako rezerwa dywizyjna.

SZCZKOWO /na północ od Włocławka/ - 12 pułk 3-iego batalionu pułku.

MALIN - Batalion 1-ego pułku, który obsadza odcinek od MAŁYCH
CZYŻY przez JAWISZ do LABONAR.

UCIANY - Batalion 1-ego Dywizji.

TRĄBACZYKI majątek w rejonie UCIAN - 12 pułk 3-iego batalionu
na do 5-go p.p.

DĄBISZKI - Batalion 1-ego pułku, który obsadza odcinek LABONAR
BOŁOKI na granicy łotewskiej.

POWIERZCH 1 rejon - rozkwaterowany 2-ty pułk.

JANOW - kompanje zapasowe 1-ego Dywizji.

4. K o m u n o

Prócz 1-ego pułku Husarów, który czekali na koncentrację
został w PULAWIE, pozostały nieludowane swoje oddziały

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

8

W. Litwinskiy, 1918

W związku z tym, że wiadomości o ofensywnych zamiarach z na-
szej strony rosła, nawet pismo "Litwa" (Nr. 34/91) pisy-
wało: "Litwa" z dnia 15/II r.b./.

W związku z tym, że wiadomości o ofensywnych zamiarach z na-
szej strony rosła, nawet pismo "Litwa" (Nr. 34/91) pisy-
wało: "Litwa" z dnia 15/II r.b./.

Na odcinku WILKONIEZ - JAWOR ustalono kom. 2.000 sztukami cięż-
kimi.

Ponownie nadchodzi wiadomości o mobilizacji starszych roczni-
ków. Obecnie przeprowadza się spis mężczyzn, zdolnych do nosze-
nia broni, do lat 30-tych.

Z zeznań uciekinierów i reemigrantów wiadomo, że strój społe-
czeństwa jest przygnębiony. Podróżka wycieczek, a także nie-
czy nie powodzenia, wobec czego Rząd wyznaczył ostateczny ter-
min do wpłacenia podatków 1-go Maja r.b., pozoła widocznie za-
mierza zastosować środki represyjne.

Podatki w ogóle również zostały zwiększone, tak np. jedna dzie-
sięcina ziemi opodatkowana 9-ciu set rublami.

Na dymiar wszystkiego w wojsku panuje epidemia tyfusu; szpitale
wojskowe w Kownie przepełnione są chorymi żołnierzami. W celu
zwiększenia kadr sanitarnych zarządzone mobilizację wszystkich
doktorów i sióstr miłosierdzia do 50-ciu lat.

BOLSZEWICY.

5-ta Dywizja - Batalion Dywizji przeszedł z POWOLNA do 12-tych.

2-ga Dywizja - Batalion Dywizji - w ZIMNICHACH.

10-ta Dywizja Jazdy - z rejonu STARE DROGI przesunęła do rejonu ZIMNICHACH - WUKORI na Sobubie w ZIMNICHACH, po zakończeniu wszystkich działań dotąd stoi jako rezerwa XVI-tej Armii.

WUKORI - Dywizyjny Komitet walki z dezercją.

8-na Dywizja w rejonie BORTULICKA.

43-na Dywizja " WITBEKA.

16-ta Dywizja " SIEBIEZA.

4-ta Dywizja " ZLOBINA.

17-ta Dywizja " MOZIEZA.

27-na Dywizja " HOMLA.

44-ta Dywizja " ZHOLENKA.

19-ta Dywizja " ZHOLENKA.

R e z u m i e. Z powodu braku koni i sprzętu rozkazem Rewolucyjnej Rady Wojakowej pułki kawalerii mają być zwinięte w kawaleryjskie Dyony.

Głównie bolszewicy zwalniają z wojska wszystkich poddanych litewskich, bez różnicy lat i jest projekt wysłania ich na Litwę Kościuszkę. Bolszewików zaczął niepokoić ruch białoruski tak, że oni obecnie starają się zmniejszyć go. Komitet Narodowy i Rada Białoruskiej - Minsk to nie czyni, a powołano przesłuchania ze strony bolszewików.

W ostatnim czasie bolszewicy na skutek podejrzeń o separatyzm nacjonalistyczny przeprowadzili cały szereg aresztowań wśród członków urzędów białoruskich. Rada Komisarzy Ludowych w Minsku obecnie składa się przeważnie z bolszewików rosyjskich, zaś ideowych białorusków starać się pozbyć, żeby osłabić w ten sposób niepożądany dla nich ruch białoruski. Ostrożnie w Rosji jak w sferach rządowych; tak i między wojskiem i ludnością cywilną odznaczają się nastroje pokojowe, w niektórych miastach, nawet i w miastach pojawiają się ogłoszenia i odezwy wywołujące do pokoju z Polakami.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Za zgodność:

Kulicki p.

/-/ W. C. T. H. O. W. S. K. I.
Szef Oddziału

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

10

Belweder (Adj. Gen. Wilno, dn. 2/III. 1921 r.

2. Wojsko 1 Korpusu
Wojska Litwy Środkowej

Oddz. II
L. 1085/803.

KOMUNIKAT SPECJALNY

O stosunkach panujących na Litwie Kowieńskiej.

W połowie października z chwilą cofania się wojsk litewskich, rozpoczęły się w pow. Trockim masowe rewizje i areszty polaków, przeważnie inteligencji, oraz częściowo zamożniejszych włościan, wywołane fałszywymi donosami i prowokacją szpiegów. Powodem prześladowań dosyć często było posądzenie o przynależność do orientacji polskiej. Wobec tego iż areszty dokonywane były nie tylko przez żołnierzy, lecz i przez partyzantów, wszyscy uwięzieni podlegali, a zwłaszcza mężczyźni katowani i biciu, mienie zaś rabunkom. Do podobnej roboty używani byli często milicjanci. Najbardziej ucierpieli mieszkańcy gminy Sumieliskiej i Hanuszyskiej.

Zdarzały się wypadki, że eskortujący ^{niektórzy} aresztowanych samowolnie lub na rozkaz swych zwierzchników zabijali. Zazwyczaj po długich wędrówkach aresztowanych odsyłano do więzienia przy Komendanturach Powiatowych, mieszczących się w chacie o jednej izbie. Lokad wpakowywano nieraz po kilkadziesiąt osób. Warunki sanitarne były jaknajgorsze. W takim więzieniu trzymano razem przestępców kryminalnych i politycznych, żołnierzy polskich i aresztowanych litewskich, mężczyzn i kobiet. Świeżka nie dawano, dochodziło do tego, iż niektórzy milicjanci odmawiali wody do picia, żądając za wiadro takową po 20 marek.

W okresie pierwszych dwóch tygodni wydano cztery razy chleba po 1 - 1½ funta na osobę, jency wojskowi polacy tego nie otrzymywali.

Stwierdzono, iż jeszcze roku ub. były zastępcą Komendanta Powiatowego kpt. Butkus przy badaniu zastosowywał oryginalne inkwizytorskie narzędzie, mianowicie badanemu nakładano coś w rodzaju pierścienia żelaznego, ściskającego głowę.

Pierwsze badanie aresztowanych nieraz następowało po 3 - 4 tygodniach, to też bardzo często ludzie zupełnie niewinni, zawdzięczając jedynie fałszywym doniesieniom, byli wysiedlani do Kowna bez rozpatrzenia sprawy na miejscu, nie zważając na to, iż pozostawili gospodarke oraz dzieci bez żadnej opieki.

Więźniowie zwalniani w Kownie byli nieraz ponownie aresztowywani przez Komendantów powiatowych i powtórnie osadzali na czas dłuższy w więzieniu, inni zaś po zwolnieniu nie otrzymywali przepustek na powrót do domu, pozostając w niezmiennie ciężkich warunkach materialnych.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Bardzo często areszty a nawet bicie było wywołane jedynie skargą na nadużycia osób wojskowych lub nalegających do administracji miejscowej. W więzieniu kowieńskim życie jest o wiele znośniejsze, chociaż naogół więźniowie i tam odżywiani są marnie. Polityczni więźniowie dwa razy na tydzień obowiązani sami myć podłogę.

Agitacja bolszewicka w Kownie nie zmniejsza się, krążyły pogłoski o kryciu u Akselroda spisów wyższych urzędników kowieńskich, mających być straconymi po obaleniu Rządu w razie powodzenia akcji bolszewickiej na Litwie. Naogół aresztowanych za bolszewizm w Kownie jest bardzo wiele. W rocznicę Róży Luksemburg i Liebknechta odbył się w więzieniu kowieńskim wiec bolszewicki, więźniowie wyszli na podwórze ze sztandarem i okrzykami: „Da zdrowstujet sowieckaja władca”. Na mieście również odbyły się demonstracje, nastąpiły areszty podejrzanych osobników, których pod nazwą uchodźców wysłano transportami do Wilna.

W miasteczku miały miejsce zaburzenia o charakterze bolszewickim w 2-ach pułkach, przy czem w 12-tym pułku został zabity przez żołnierzy oficer.

Przed zawieszeniem broni z Kowna wyjeżdżała do Moskwy tajna delegacja Rządu Kowieńskiego z prośbą o poparcie militarne, której jednak Rząd Sowietów odmówił. Nadzieje na pomoc były wielkie, oparte na tem, że w czasie ofensywy bolszewickiej na Warszawę - litwini z pozoru neutralni, ułatwiali posuwanie się wojskom sowieckim w głąb Polski /prawałając np. na przewiezienie przez swoje terytorjum broni samochodami przez Olitę na Grodno; internowani z korpusu Gaja, zgodnie ze słowami litewskich urzędników, otrzymali ubranie z Niemiec na stacji w Wilnie. it. d./

/Z zeznań więzionych w Kownie/.

Za zgodność:

Kulesin'ski

Kierownik Sekcji Ofensywy.

/-/ WROTNOWSKI kpt.

Szef Oddziału II-go.

MINISTERSTWO WOJSK POLSKICH

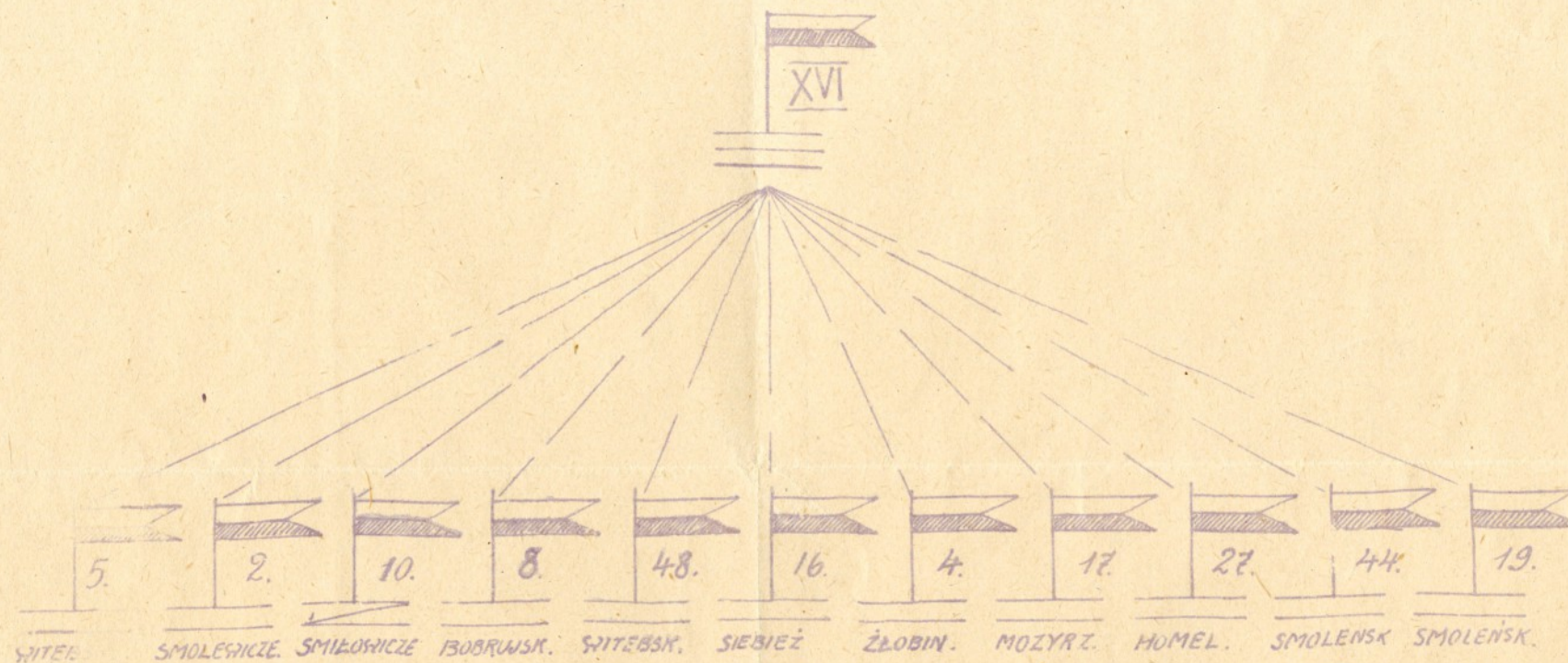
ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L. Dz. 6804, data 16/IV 1920 r.

Gen. Władysław

ORDRE DE BATAILLE XVI ARMII SOWIECKIEJ.

Kulskiński pr.

Kierownik Sekcji Ofensywnej